

Valtiovarainministeriö
PL 28
00023 Valtioneuvosto

VM033:00/2014

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta sekä eräistä siihen liittyviksi laeiksi

Transparency International Suomi (TI Suomi) lausui edellisellä lausuntokierroksella elokuussa, että EU:n uusi arvopaperikeskusasetus ei edellytä hallintarekisteröinnin laajentamista suomalaisiin. Tämä oli myös lausuntokierroksen yleinen päätelmä. Nyt lausunnon tullessa luonnoksessa hallituksen esitykseksi, kuten myös esitystä koskevassa VM:n tiedotteessa, tämä myönnetään. Mutta silti uudessa esityksessä on päädytty esittämään hallintarekisteröinnin laajentamista suomalaisiin.

Esitykseen sisältyvä uusi käsite, ”yksilöllisesti eroteltu arvo-osuustili”, olisi esityksen mukaan sijoittajakohtainen tili. Mutta tili olisi kuitenkin hallintarekisteröity sen haltijan, eli pankin tai etävälittäjän nimiin. Tilin todellinen omistaja jäisi täsmentämättä, kuten myös hänen osakasoikeutensa. Suoran omistamisen tunnusmerkit eivät täytyisi, kuten eivät myöskään suoran omistamisen seuraukset, kuten sijoittajansuoja ja mahdollisuus kilpailuttaa säilyttäjätahoja.

VM:n esityksessä sijoittaja voisi myöskin edelleen piiloutua moniportaisen ja hallintarekisteröidyn säilytysketjun taakse. Ja jos yritys valitsee ulkomaisen arvopaperisäilyttäjän, suomalaisten omistusta ei tarvitse purkaa erilliselle yleisöjulkiselle omistajaluettelolle. Vaikutelmaksi tästä kaikesta jää, että esityksen valmistelusta vastaavien joukossa on edelleen hyvin erilaisia käsityksiä siitä, mihin EU-asetus meitä velvoittaa ja mitä hallintarekisteröinnillä ja suoralla omistamisella tarkoitetaan.

TI Suomen mielestä esitys on edelleen ristiriidassa hallitusohjelman julkisuustavoitteen kanssa. Sen lisäksi se on ristiriidassa myös G20 maiden Brisbanessa, Australiassa päättämän linjan kanssa. Sen mukaan arvopaperiomistukset on rekisteröitävä todellisen edunsaajan mukaan, ja ”haltijatileistä”, kuten hallintarekisteröidyistä tileistä, olisi luovuttava.¹

TI Suomen mielestä VM:n esitys murentaisi toteutuessaan sekä viranomaisjulkisuuden että yleisöjulkisuuden.

Transparency International Suomi ry

¹ https://www.g20.org/sites/default/files/g20_resources/library/brisbane_g20_leaders_summit_communique.pdf